

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Ziņojums par Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmas
izpētes kopuzņēmuma 2017. finanšu gada pārskatiem

un Kopuzņēmuma atbilde

SATURS

	Punkts
Ievads	1–12
Kopuzņēmuma SESAR izveide	1–2
Pārvaldība	3–4
Mērķi	5–7
Resursi	8–11
Komisijas novērtējumi	12
Atzinums	13–25
Atzinums par pārskatu ticamību	14
Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību	15
Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību	16
Vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi	17–19
Revidenta pienākumi pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā	20–25
Budžeta un finanšu pārvaldība	26–37
2017. gada budžeta izpilde	26–28
Daudz gadu budžeta izpilde saskaņā ar 7. pamatprogrammu un TEN-T	29–33
Daudz gadu budžeta izpilde, īstenojot pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”	34–37
Iekšējās kontroles mehānismi	38–42
Iekšējās kontroles sistēma	38–41
Iepirkuma procedūras	42
Citi jautājumi	43
Citu locekļu ieguldījumu piesaiste SESAR 2020	43
Informācija par Komisijas novērtējumiem	44–47

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto komentāru pēcpārbaude

Kopuzņēmuma atbilde

IEVADS

Kopuzņēmuma SESAR izveide

1. Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmas izpētes (*SESAR*) kopuzņēmumu, kurš atrodas Briselē, uz astoņiem gadiem izveidoja 2007. gada februārī. Kopuzņēmums sāka patstāvīgu darbību 2007. gada 10. augustā¹. Padome 2014. gada jūnijā grozīja izveides regulu un pagarināja Kopuzņēmuma darbības laiku līdz 2024. gada 31. decembrim².
2. Kopuzņēmums *SESAR* ir publiskā un privātā sektora partnerība ar mērķi izstrādāt un izvērst modernizētu gaisa satiksmes pārvaldību (*ATM*) Eiropā. Kopuzņēmumu dibināja Eiropas Savienība (ES), kuru pārstāv Komisija, un Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācija (Eirokontrolē)³. Pēc tam, kad tika izsludināts uzaicinājums paust ieinteresētību, par Kopuzņēmuma dalībniekiem kļuva 19 aviācijas nozares publiskie un privātie uzņēmumi. Tie ir lidaparātu ražotāji, lidostu un lidaparātu aprīkojuma ražotāji, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji un lidostu pārstāvji.

Pārvaldība

3. Kopuzņēmuma *SESAR* pārvaldības struktūru veido Valde un izpilddirektors.
4. Valdes sastāvā ir kopuzņēmuma *SESAR* dalībnieki un ieinteresēto personu pārstāvji (kas pārstāv militāros un civilos gaisa telpas lietotājus, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējus,

¹ Padomes 2007. gada 27. februāra Regula (EK) Nr. 219/2007, ar ko izveido Kopuzņēmumu, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu (*SESAR*) (OV L 64, 2.3.2007., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1361/2008 (OV L 352, 31.12.2008., 12. lpp.).

² Padomes 2014. gada 16. jūnija Regula (ES) Nr. 721/2014, ar kuru Regulu (EK) Nr. 219/2007, ar ko izveido Kopuzņēmumu, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu (*SESAR*), groza attiecībā uz Kopuzņēmuma darbības termiņa pagarināšanu līdz 2024. gadam (OV L 192, 1.7.2014., 1. lpp.).

³ Eirokontrolē ir starptautiska organizācija, kas pieder 41 līdzdalības valstij. ES ir deleģējusi daļas no Eiropas vienotās gaisa telpas regulām Eirokontrolēi, padarot to par centrālo organizāciju gaisa satiksmes kontroles koordinēšanā un plānošanu attiecībā uz visu Eiropu. ES pati ir Eirokontroles parakstītāja, un visas ES dalībvalstis ir Eirokontroles locekles.

aprikojuma ražotājus, lidostas, *ATM* nozares darbiniekus un zinātniekus). Valdes pienākumos ir pieņemts Padomes apstiprināto *ATM* ģenerālplānu un īstenot vispārēju kontroli pār *SESAR* projekta īstenošanu. Izpilddirektors ir atbildīgs par Kopuzņēmuma pārvaldību ikdienā.

Mērķi

5. *SESAR* projekta mērķis ir modernizēt *ATM* Eiropā, formulējot, izstrādājot un piegādājot jaunas vai uzlabotas tehnoloģijas un procedūras. Projekts iedalās trijos procesos:

- definēšanas process (2004.–2007. gads), kuru vadīja Eirokontrole un līdzfinansēja no Eiropas komunikāciju tīkla transporta (*TEN-T*) programmas. Šajā procesā tika izstrādāts Eiropas *ATM* ģenerālplāns, kurā ir definēts nākamās paaudzes modernas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmas saturs, izstrāde un izvēšana;
- divdaļīgs izstrādes process (2008.–2013. gads, pagarināts līdz 2016. gadam), kuru vada kopuzņēmums *SESAR* un kuru līdzfinansē no *TEN-T* un Septītās pētniecības pamatprogrammas (7. pamatprogramma), kopš 2014. gada līdzfinansē arī no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”;
- izvēšanas process (2014.–2024. gads) jaunās gaisa satiksmes pārvaldības infrastruktūras īstenošanai, ko vada gaisa satiksmes nozares pārstāvji un plaša mēroga ražošanā ieinteresētās personas, līdzfinansē no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”.

6. Kopuzņēmuma *SESAR* mērķis 7. pamatprogrammas un *TEN-T* programmas ietvaros bija modernizēt *ATM* un palielināt tās drošību Eiropā, koordinējot un koncentrējot visu ES pētniecības un izstrādes darbu jaunu tehnoloģisko sistēmu, komponentu ražošanu un darbības procedūru izstrādi, kā noteikts Eiropas *ATM* ģenerālplānā (*SESAR I* – izstrādes process, 2008.–2016. g.).

7. Saskaņā ar programmu “Apvārsnis 2020” kopuzņēmums *SESAR* īsteno *SESAR 2020* programmu, kuras mērķis ir uzskatāmi parādīt to tehnoloģisko un darbības risinājumu dzīvotspēju, kas jau izstrādāti *SESAR I* ietvaros, plašākā un darbības ziņā integrētākā vidē (izstrādes procesa turpinājums) un ieviest jaunu *ATM* infrastruktūru (izvēšanas process).

Resursi

8. *SESAR I* izstrādes procesam 2008.–2016. gadā atvēlētais budžets bija 2100 miljoni EUR, un tas vienādās daļās bija jāveido no ES, Eirokontroles un iesaistīto gaisa satiksmes nozares publiskā un privātā sektora partneru finansējuma. ES iemaksu, kas nepārsniedz 700 miljonus EUR, finansēja no 7. pamatprogrammas un *TEN-T* programmas⁴.
9. *SESAR* izveides regulā *SESAR 2020* kopējās izmaksas aplēstas 1585 miljonu EUR apmērā⁵. ES maksimālā iemaksa kopuzņēmumā *SESAR* izstrādes un izvēršanas programmas *SESAR 2020* īstenošanai 2017.–2024. gadā ir 585 miljoni EUR, kas jāfinansē no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”⁶. Eirokontrolei Kopuzņēmuma darbībā paredzēts ieguldīt aptuveni 500 miljonus EUR⁷ un gaisa satiksmes nozares dalībniekiem – 500 miljonus EUR. Apmēram 95 % no Eirokontroles un citu dalībnieku ieguldījuma ir ieguldījums natūrā Kopuzņēmuma darbībā.
10. Attiecībā uz naudas ieguldījumiem Kopuzņēmuma administratīvajās izmaksās Valde lemj par summām, kuras katram dalībniekam jāiemaksā proporcionāli ieguldījumam, ko tas piekritis maksāt, un nosaka termiņus, kādos dalībniekiem ir jāveic iemaksas.
11. 2017. gadā kopuzņēmuma *SESAR* galīgais budžets *SESAR I* un *SESAR 2020* vajadzībām bija 191,8 miljoni EUR (2016. gadā – 157,1 miljons EUR). 2017. gada 31. decembrī Kopuzņēmumā strādāja 40 darbinieki (2016. gadā – 44).

Komisijas novērtējumi

12. Komisija 2017. gada jūnijā pabeidza Kopuzņēmuma 7. pamatprogrammas darbību galīgo novērtējumu un pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbību starpposma novērtējumu, un

⁴ Vispārējais nolīgums starp Eiropas Komisiju un kopuzņēmumu *SESAR* (2009. gada decembris), 3. pants.

⁵ Regula (ES) Nr. 721/2014, 5. apsvērums.

⁶ Regula (EK) Nr. 219/2007, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) Nr. 721/2014, 4. panta 2. punkts.

⁷ *SESAR 2020* un Eirokontroles nolīgums, 4. pants.

pēc tam Kopuzņēmums izstrādāja attiecīgus rīcības plānus novērtējumos formulēto ieteikumu ieviešanai. Šajā ziņojumā mēs esam iekļāvuši sadaļu, kas veltīta pēc minētajiem novērtējumiem izstrādātajiem Kopuzņēmuma rīcības plāniem, taču tai ir tikai informatīvs nolūks un tā neietilpst ne mūsu revīzijas atzinumā, ne apsvērumos.

ATZINUMS

13. Mēs revidējam

- a) Kopuzņēmuma pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁸ un budžeta izpildes pārskatus⁹ par 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Atzinums par pārskatu ticamību

14. Mēs uzskatām, ka Kopuzņēmuma pārskati par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Kopuzņēmuma finanšu stāvokli 2017. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

15. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

⁸ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus.

⁹ Budžeta izpildes pārskati ietver pārskatus, kuros apkopo visas budžeta operācijas, un paskaidrojumus.

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

16. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi

17. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilstu to regulējumam. Kopuzņēmuma vadībai ir galīgā atbildība par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

18. Sagatavojot pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt Kopuzņēmuma spēju turpināt darbību, attiecīgi izklāstīt jautājumus, kas saistīti ar darbības turpināšanu, un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā.

19. Stratēģiskie vadītāji ir atbildīgi par struktūras finanšu ziņojumu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

20. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka Kopuzņēmuma pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei vai citām attiecīgām budžeta izpildes apstiprinātājiestādēm deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklātas būtiski nepareizas ziņas vai būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem pārskatiem.

21. Revīzija ietver procedūras, ar kurām iegūst revīzijas pierādījumus par pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju un par tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta sprieduma, tostarp novērtējuma par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski

pārkāpts Eiropas Savienības juridiskais regulējums. Veicot riska novērtējumus, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles mehānismu efektivitāti, ņem vērā iekšējās kontroles mehānismus, kuri attiecas uz pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību, kā arī pārskatu vispārējo izklāstu.

22. Saistībā ar ieņēmumiem mēs pārbaudām no Komisijas saņemto subsīdiu un novērtējam Kopuzņēmuma maksu un citu ieņēmumu iekasēšanas procedūras.

23. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus) to veikšanas stadijā.

24. Sagatavojot šo ziņojumu un atzinumu, mēs ņēmām vērā neatkarīga ārējā revidenta veikto revīzijas darbu saistībā ar Kopuzņēmuma pārskatiem, kā noteikts ES Finanšu regulas¹⁰ 208. panta 4. punktā.

25. Turpmākie komentāri nav pretrunā ERP sniegtajiem atzinumiem.

BUDŽETA UN FINANŠU PĀRVALDĪBA

2017. gada budžeta izpilde

26. Ņemot vērā piešķirto ieņēmumu apropriācijas (18 miljoni EUR), *SESAR I* 2017. gadā pieejamais budžets bija 19,3 miljoni EUR saistību apropriācijās un 121,8 miljoni EUR maksājumu apropriācijās; un *SESAR 2020* 2017. gadā pieejamais budžets bija 111,7 miljoni EUR saistību apropriācijās un 91,2 miljoni EUR maksājumu apropriācijās.

27. *SESAR I* saistību un maksājumu apropriāciju izpildes līmenis attiecīgi bija 11 % un 68 %. *SESAR I* zemo izpildes līmeni izraisīja šādi faktori:

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

- 2016. gada decembrī *SESAR I* programmu oficiāli slēdza, un pēdējais maksājums tika veikts 2017. gada decembrī. Tomēr Kopuzņēmumam līdz 2017. gada beigām bija jānodrošina pietiekami 7. PP līdzekļi, lai atmaksātu pārāk lielas saņemtās naudas iemaksas no *SESAR I* nozares dalībniekiem¹¹ un lai apmaksātu novēlotas, bet joprojām pamatotas izmaksu deklarācijas par vēl īstenošanas stadijā esošiem 7. PP projektiem;
- plānojot un uzraugot vajadzību pēc jaunām saistību un maksājumu apropriācijām *SESAR I* budžetam, Kopuzņēmums izvēlējās konservatīvu pieeju un neņēma vērā paredzamos piešķirtos ieņēmumus aptuveni 17 miljonu EUR apmērā, kas rodas no *SESAR I* projektos atgūtajām summām (t. i., *ex post* revīziju kļūdu korekcijas, nedzēsts priekšfinansējums u. c.).

28. *SESAR 2020* saistību un maksājumu apropriāciju izpildes līmenis attiecīgi bija 92 % un 68 %. Iemesls tam, ka maksājumu apropriāciju izlietojums bija mazāks par plānoto, galvenokārt ir kavējumi pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” to projektu īstenošanā, kurus vada nozares dalībnieki, un samērā konservatīva budžeta plānošana, ņemot vērā gada finansiālās īstenošanas deleģēšanas nolīgumu novēlotas saņemšanas risku.

Daudz gadu budžeta izpilde saskaņā ar 7. pamatprogrammu un TEN-T

29. No 7. PP maksimālā finansējuma 700 miljonu EUR apmērā, kas piešķirti kopuzņēmumam *SESAR*, lai īstenotu *SESAR I*, līdz 2017. gada beigām ES bija ieguldījusi naudas līdzekļus par kopējo summu 633,9 miljoni EUR.

30. No 1254,5 miljoniem EUR ieguldījuma natūrā un naudā, kas pārējiem *SESAR I* dalībniekiem jāiegulda kopuzņēmuma *SESAR* darbībās (670,2 miljoni EUR no Eirokontroles un 584,3 miljoni EUR no gaisa satiksmes nozares dalībniekiem), līdz 2017. gada beigām Kopuzņēmums bija apstiprinājis ieguldījumus 560,7 miljonu EUR apmērā no Eirokontroles un 539,2 miljonu EUR apmērā no gaisa satiksmes nozares.

¹¹ Kopuzņēmuma Statūti, kas pievienoti Regulai (EK) Nr. 219/2007, kura grozīta ar Regulu (ES) Nr. 721/2014, 13. un 25. pants.

31. Attiecīgi līdz 2017. gada beigām kopējais citu *SESAR I* dalībnieku ieguldījums bija 1099,9 miljoni EUR, salīdzinot ar ES kopējo naudas ieguldījumu 633,9 miljoni EUR.

32. No kopējā pamatdarbības un administratīvā budžeta, kas *SESAR I* darbībām bija 892,8 miljoni EUR¹², līdz 2017. gada beigām kopuzņēmums *SESAR* bija uzņēmis saistības par 853 miljoniem EUR un veicis maksājumus par 801 miljonu EUR (89,7 % no pieejamā budžeta).

33. 2017. gada beigās un *SESAR I* programmas nobeiguma posmā Kopuzņēmumam bija jāanulē 30 miljoni EUR (19 %) nenokārtotu saistību, ņemot vērā grozītus vai anulētus *SESAR I* projektus. Tādējādi Kopuzņēmumam gada beigās joprojām bija atvērtas maksājumu saistības attiecībā uz *SESAR I* dotācijām 47 miljonu EUR apmērā.

Daudzgaļu budžeta izpilde, īstenojot pamatprogrammu "Apvārsnis 2020"

34. No pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksimālā finansējuma 585 miljonu EUR apmērā, kas piešķirti kopuzņēmumam *SESAR*, lai īstenotu *SESAR 2020*, līdz 2017. gada beigām ES bija ieguldījusi naudas līdzekļus par kopējo summu 132,9 miljoni EUR.

35. Pārējie Kopuzņēmuma dalībnieki *SESAR 2020* pamatdarbību īstenošanai apņēmas veikt ieguldījumus natūrā un naudā vismaz 825,9 miljonu EUR apmērā (aptuveni 500 miljoni EUR no Eirokontroles un aplēsta summa 325,9 miljoni EUR no gaisa satiksmes nozares).

2017. gada beigās citi dalībnieki ziņoja par ieguldījumu natūrā 97,3 miljonu EUR apmērā.

Taču, tā kā 2017. gadā *SESAR 2020* projekti vēl bija agrīnā stadijā, Valde tos vēl nebija apstiprinājusi. Turklāt Eirokontrolle veica naudas ieguldījumus Kopuzņēmuma administratīvo izmaksu segšanai 6,7 miljonu EUR apmērā.

¹² Kopsummu 892,8 miljoni EUR veido 700 miljonu EUR ES naudas ieguldījums, ko finansē no 7. pamatprogrammas un *TEN-T* programmas, 165 miljonu EUR naudas ieguldījums no Eirokontroles un 27,8 miljonu EUR naudas ieguldījums no gaisa satiksmes nozares dalībniekiem.

36. Attiecīgi līdz 2017. gada beigām kopējais gaisa satiksmes nozares dalībnieku un Eirokontroles ieguldījums bija 104 miljoni EUR, salīdzinot ar ES naudas ieguldījumu 132,9 miljoni EUR.

37. No maksimālā pamatdarbības un administratīvā budžeta, kas *SESAR 2020* darbībām bija 639,8 miljoni EUR¹³, līdz 2017. gada beigām Kopuzņēmums bija uzņēmis saistības par 236,7 miljoniem EUR un veicis maksājumus par 112,3 miljoniem EUR. Šie maksājumi galvenokārt bija priekšfinansējums *SESAR 2020* projektu pirmajam un otrajam vilnim.

IEKŠĒJĀS KONTROLES MEHĀNISMI

Iekšējās kontroles sistēma

38. Kopuzņēmuma gada pārskatu ārējais revidents konstatēja trūkumus Kopuzņēmuma finanšu kontroles procesos. Šo situāciju galvenokārt izraisa sarežģītais finanšu tiesiskais regulējums, kas Kopuzņēmumam savā darbībā jāievēro, fakts, ka vadošie finanšu darbinieki ir nesen aizgājuši no darba, un ar to saistītā darba pārslodze finanšu daļā.

39. Kopuzņēmums ir ieviesis uzticamas *ex ante* kontroles procedūras, pamatojoties uz finanšu un pamatdarbības dokumentārajām pārbaudēm. Saistībā ar 7. pamatprogrammas starpposma un galīgajiem maksājumiem *ex post* revīzijas saņēmēju līmeni veic Kopuzņēmums, savukārt saistībā ar programmas "Apvārsnis 2020" projektu izmaksu deklarācijām par *ex post* revīzijām atbild Komisijas Kopējais revīzijas dienests. *Ex post* revīzijās konstatētais atlikušais kļūdu īpatsvars, ko Kopuzņēmums paziņoja 2017. gada beigās, bija 1,09 % Septītajā pamatprogrammā un 2,8 % pamatprogrammā "Apvārsnis 2020"¹⁴.

¹³ Kopsummu 639,8 miljoni EUR veido 585 miljonu EUR ES naudas ieguldījums, ko finansē no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020", 25 miljonu EUR naudas ieguldījums no Eirokontroles un 18,5 miljonu EUR naudas ieguldījums no gaisa satiksmes nozares dalībniekiem. Turklāt Komisija Kopuzņēmumam nodrošinās piešķirtos ieņēmumus 11,3 miljonu EUR apmērā konkrētiem uzdevumiem, ko tā bija deleģējusi Kopuzņēmumam.

¹⁴ Kopuzņēmuma *SESAR 2017*. gada darbības pārskats, 1.1.4.3. un 1.1.7. punkts.

40. Pamatojoties uz Kopuzņēmuma iekšējo kontroles sistēmu novērtējumu un ieņēmumu, maksājumu, dotāciju un iepirkuma darbību padziļinātu pārbaudi, kā arī pamatojoties uz pabeigtu *ex post* revīziju izlases izskatīšanu (ietverot atklāto kļūdu rezultātā veikto līdzekļu atgūšanu), mēs ieguvām revīzijas rezultātus, kas sniedz pamatotu pārliecību, ka Kopuzņēmuma kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars ir zem būtiskuma sliekšņa.

41. Līdz 2017. gada beigām Komisijas kopējiem programmas "Apvārsnis 2020" dotāciju pārvaldības un uzraudzības rīkiem vēl nebija pabeigti specifiski atjauninājumi, kas nepieciešami, lai apstrādātu Kopuzņēmumam piešķirtos ieguldījumus natūrā.

Iepirkuma procedūras

42. Atbalsta pakalpojumu iepirkumā no civilās gaisa telpas lietotājiem saistībā ar *SESAR 2020* darbībām¹⁵ Kopuzņēmums kā finansiālo rezultātu izmantoja vienkāršo (aritmētisko) vidējo no finanšu piedāvājumiem, ko tas saņēma, lai noteiktu ekspertu kategoriju dienas likmes. Šo pašu pieeju piemēroja visām daļām. Faktiski vidējā svērtā lieluma izmantošana finansiālā rezultāta aprēķinam būtu bijis konkurētspējīgāks un efektīvāks risinājums. Svēruma pamatā vajadzētu būt iespējamākajam darba dienu skaitam katrā to ekspertu kategorijā, kas vajadzīgi katras daļas konkrētajiem pakalpojumiem.

CITI JAUTĀJUMI

Citu locekļu ieguldījumu piesaiste SESAR 2020

43. Viens ko Kopuzņēmuma galvenajiem mērķiem ir piesaistīt attiecīgo nozari pārstāvošo partneru ieguldījumus¹⁶. Saskaņā ar Kopuzņēmuma izveides regulu gaisa satiksmes nozares līdzekļu piesaistes aplēstajam koeficientam bez Eirokontroles vajadzētu būt 0,85¹⁷.

¹⁵ Pamatlīgumi (četras daļas) ar kopējo budžetu 6 miljoni EUR četros gados.

¹⁶ Regulas (EK) Nr. 219/2007, kura grozīta ar Regulu (ES) Nr. 721/2014, 17. apsvērumā noteikts, ka būtisks *SESAR* projekta elements ir nopietna nozares līdzdalība. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai *SESAR* projekta izstrādes procesa publisko budžetu papildinātu nozares ieguldījumi.

¹⁷ Gaisa satiksmes nozares partneru aplēstie ieguldījumi natūrā Kopuzņēmuma pamatdarbībās bez Eirokontroles (500 miljoni EUR), dalīti ar kopējo ES naudas ieguldījumu Kopuzņēmumā

INFORMĀCIJA PAR KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMIEM

44. Komisijas galīgais novērtējums par kopuzņēmuma *SESAR* darbību saskaņā ar 7. pamatprogrammu attiecās uz laika posmu no 2007. līdz 2016. gadam¹⁸, savukārt starpposma novērtējums par kopuzņēmuma *SESAR* darbību saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" attiecās uz laika posmu no 2014. līdz 2016. gadam¹⁹. Novērtēšanu veica, piesaistot neatkarīgus ekspertus, kā tas paredzēts Padomes regulās par *SESAR* izveidi²⁰, un novērtēja Kopuzņēmuma darbības rezultātus šādos aspektos: būtiskums, lietderība, efektivitāte, konsekvence un ES pievienotā vērtība, kā arī papildus: atklātība, pārredzamība un pētniecības kvalitāte. Novērtējumu rezultātus ņēma vērā ziņojumā, ko Komisija nosūtīja Eiropas Parlamentam un Padomei 2017. gada oktobrī²¹.

45. Reaģējot uz novērtējuma autoru formulētajiem ieteikumiem²², *SESAR* Valde 2018. gada maijā pieņēma Kopuzņēmuma rīcības plānu. Rīcības plānā ir paredzēta virkne Kopuzņēmumā

(585 miljoni EUR). Jāņem vērā, ka saskaņā ar *SESAR 2020* Statūtiem nozari pārstāvošie locekļi nepiešķir ieguldījumus natūrā papildu darbībām, kuras nav paredzētas Kopuzņēmuma darba programmā.

¹⁸ Kopuzņēmuma *SESAR* galīgais novērtējums saistībā ar 7. pamatprogrammas īstenošanu. <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/sesar1.pdf>

¹⁹ Kopuzņēmuma *SESAR* starpposma novērtējums saistībā ar pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošanu. <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/sesar2020.pdf>

²⁰ Komisijas veikta novērtēšana, kas paredzēta tiesību aktos: Padomes Regula (EK) Nr. 219/2007, ar ko izveido kopuzņēmumu *SESAR*, 7. pants, un Padomes Regula (ES) Nr. 721/2014, ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 219/2007, 7. pants.

²¹ Komisijas dienestu darba dokuments. Kopuzņēmumu, kas darbojas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" ietvaros, starpposma novērtējums, SWD(2017) 339 final.

²² Novērtētāju ieteikumi attiecas uz šādām jomām: stiprināt ieinteresēto personu līdzdalību *SESAR* darbībās, tostarp saites uz izvēšanas procesu; stiprināt trīs slāņu *ATM* ģenerālpilānu (definēšanas, izstrādes un izvēšanas process), nodrošināt, ka visiem slāņiem lieto kopīgu risinājumus balstītu valodu, un ļaut Komisijai racionalizēt izvēšanas plānošanu un uzraudzību; stiprināt saikni ar akadēmiskajām aprindām; atrisināt jautājumus, kas saistīti ar pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" tiesiskā regulējuma piemērošanu; veikt pasākumus, lai novērstu tā saukto industrializācijas plaisu starp pašreizējiem *SESAR* risinājumiem, kas beidzas 6. tehnoloģijas gatavības līmenī (*TGL*), un *ATM* ģenerālpilāna izvēšanas procesu, kuram vajadzīgi *TRL* 8. līmeņa risinājumi.

izpildāmu pasākumu²³: daži pasākumi jau ir uzsākti²⁴, lielākā daļa ir jāīsteno 2018. gadā un 2019. gada pirmajā ceturksnī, bet vairāku pasākumu īstenošanu apsvērs nākamajā plānošanas periodā²⁵.

46. Revīzijas palāta 2017. gadā publicēja īpašo ziņojumu par Eiropas vienotās gaisa telpas iniciatīvu (*SES*)²⁶, kurā bija apskatīti daži kopuzņēmuma *SESAR* darbības rezultātu elementi saskaņā ar 7. PP²⁷ kā galveno ES finansiālo atbalstu *SES* iniciatīvai.

47. Gan Komisijas galīgajā novērtējumā²⁸, gan ERP īpašajā ziņojumā²⁹ ir vērsta uzmanība uz kavēšanos *ATM* ģenerālplāna īstenošanā un nesaskaņotību starp tiesību aktos noteikto kopuzņēmuma *SESAR* darbību ilgumu un paredzamā darba plānoto ilgumu. Palātas ziņojumā arī uzsvērts, ka ir jāpastiprina Kopuzņēmuma pārskatatbildība par ģenerālplāna īstenošanu³⁰.

²³ Atbilstoši novērtētāju ieteikumiem rīcības plānā ir paredzēti šādi konkrēti pasākumi: uzlabot sadarbības kārtību ar *SESAR* izvēršanas vadītāju, Eiropas Aviācijas drošības aģentūru, valsts iestādēm un *EUROCAE*, lai stiprinātu to līdzdalību *ATM* ģenerālplānā; palielināt nozares līdzdalību; vienkāršot *SESAR* darbības saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020".

²⁴ Jau uzsāktie pasākumi ir šādi: notiek *ATM* ģenerālplāna trīs slāņu reorganizācija, lai stiprinātu tā struktūru, pamatojoties uz *SESAR* risinājumu principiem; tiek rīkotas regulāras sanāksmes ar Asociācijas *ATM* zinātniskajai attīstībai Eiropā (*ASDA*) dalībniekiem, lai palielinātu akadēmisko aprindu līdzdalību.

²⁵ Gatavojoties nākamajam plānošanas periodam, Kopuzņēmums veica Vispārēju novērtējumu par pašreizējo kopuzņēmuma *SESAR* tiesisko regulējumu un 2017. gada decembrī nosūtīja to Komisijai. Attiecībā uz ieteikumu vēl vairāk samazināt industrializācijas plaisu starp kopuzņēmuma *SESAR* darbībām un *SESAR* izvēršanas pārvaldību Kopuzņēmums uzskata, ka pašlaik tas ir apturēts, līdz Komisija nāks klajā ar iniciatīvu attiecībā uz nākamo plānošanas periodu.

²⁶ ES vienotās gaisa telpas iniciatīva, kuru sāka 2004. gadā, ietver virkni ES mēroga vienotu obligātu noteikumu par *ATM* drošību un pakalpojumiem, gaisa telpas pārvaldību un sadarbību tīklā. https://ec.europa.eu/transport/modes/air/single_european_sky_en

²⁷ Revīzijas palātas īpašais ziņojums Nr. 18/2017.

²⁸ Sk. kopuzņēmuma *SESAR* darbību galīgo novērtējumu saistībā ar 7. pamatprogrammas īstenošanu, 7.1.4. iedaļa. Pētniecības kvalitāte un 8. iedaļa. Secinājumi.

²⁹ Revīzijas palātas īpašais ziņojums Nr. 18/2017, 86. un 87. punkts.

³⁰ Sk. 86. punktu un 8. ieteikumu Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā Nr. 18/2017.

Šo ziņojumu 2018. gada 2. oktobra sēdē Luksemburgā pieņēma IV apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Neven MATES*.

Revīzijas palātas vārdā —

Handwritten signature in black ink, appearing to read 'K-H se'.

priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

PielikumsIepriekšējos gados formulēto komentāru pēcpārbaude

Gads	ERP komentārs	Koriģējošā pasākuma statuss (ieviests / ieviešana ir sākta / ieviešana nav sākta)
	<i>Ziņošana par SESAR 2020 projektos veiktajiem ieguldījumiem natūrā un to pārbaude</i>	
2016	Kopuzņēmums SESAR vēl nav ieviesis īpašus norādījumus dalībniekiem un to ārējiem revidentiem attiecībā uz to, kā deklarējami un apstiprināmi dalībnieku ieguldījumi natūrā SESAR 2020 projektos. Kopuzņēmums arī nav izveidojis iekšējos norādījumus par SESAR 2020 projektu izmaksu deklarāciju <i>ex ante</i> pārbaudēm, pamatojoties uz Komisijas <i>ex ante</i> kontroles stratēģiju pamatprogrammai "Apvārsnis 2020".	ieviests
	<i>Priekšlikumu konkursā piedalījušos pieteikumu iesniedzēju finansiālās spējas novērtējums</i>	
2016	Attiecībā uz slēgtajiem rūpnieciskās izpētes priekšlikumu konkursiem, kuros drīkstēja piedalīties Kopuzņēmuma nozares dalībnieki, Kopuzņēmums piešķīra dotācijas projektu konsorciem, kaut arī saņēmēju finansiālās dzīvotspējas pārbaudes, ko veica Pētniecības izpildaģentūra, divos gadījumos liecināja, ka konsorcijs koordinējošā nozares dalībnieka finansiālā spēja bija vāja. Tas rada lielāku finanšu risku šo projektu pabeigšanai un palielina finanšu risku arī citos projektos, kuros abi šie saņēmēji ir iesaistīti. Izpilddirektora lēmums abos gadījumos balstījās uz papildu <i>ad hoc</i> riska novērtējumu, ko veica kopuzņēmuma SESAR darbinieki. Tomēr Kopuzņēmums vēl nav izveidojis sistemātisku iekšējo procedūru, kas ļautu atkārtoti izvērtēt dotāciju projekta koordinatora vājo finansiālo spēju, ietverot pasākumus palielināta finanšu riska mazināšanai un kompensēšanai.	ieviests

	<i>Pakalpojumu līgumu rentabilitāte</i>	
2016	Pakalpojumu iepirkuma procedūrās Kopuzņēmums nosaka maksimālo līguma budžetu. Šī maksimālā summa nebalstās uz sistemātisku izmaksu aplēses procesu un pamatotu tirgus cenu atsauces sistēmu. Tas nenodrošina Kopuzņēmuma daudzgadu pakalpojumu līgumu rentabilitāti, jo pieredze liecina, ka lielākā daļa saņemto piedāvājumu bija par summu, kas tuva maksimālajam budžetam.	leviests

KOPUZŅĒMUMA ATBILDE

25. Laikposmā no 2010. līdz 2017. gadam vidējais laiks gada finansiālās īstenošanas deleģēšanas nolīgumu saņemšanai bija vairāk nekā seši mēneši. Tādējādi, lai nodrošinātu darbību nepārtrauktību, kopuzņēmumam *SESAR* jāplāno savs budžets ar mērķi nodrošināt pietiekami daudz naudas un maksājumu apriņķi, lai spētu segt maksājumus vismaz turpmākā gada pirmajā pusē.

26. Pēdējo divu gadu laikā kopuzņēmums *SESAR* ir darbojies vairāku finanšu regulatīvo sistēmu ietvaros, jo tam vienlaikus bija jāīsteno projekti Septītās pamatprogrammas, Eiropas transporta tīkla (*TEN-T*), pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) ietvaros, kā arī deleģēšanas nolīgumi piešķirtiem ieņēmumiem. Personāla darbā pieņemšanas plānā 2018. gadam paredz divu papildu finanšu darbinieku pieņemšanu, lai stiprinātu Finanšu un budžeta grupu.

27. Iemesls, kādēļ attiecībā uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotāciju maksājumiem 2017. gadā bija vērojams augstāks kļūdu īpatsvars, bija tas, ka kopuzņēmums *SESAR* bija īstenojis tikai dažus “Apvārsnis 2020” dotāciju maksājumus, kad Komisijas Kopējais revīzijas atbalsts (*CAS*) sagatavoja revīzijas plānu. Šie maksājumi galvenokārt bija saistīti ar zinātnisko pētījumu projektiem, kā galvenos saņēmējus ietverot pētniecības centrus un universitātes, kas, vispārēji runājot, nav tik informēti par finanšu ziņojumu sagatavošanu kā citi lielāki rūpnieciskie saņēmēji. Turklāt kļūdu īpatsvaru ievērojami ietekmēja viena atsevišķa saņēmēja (universitātes) būtiska kļūda. Lai turpmāk mazinātu šādu risku, kopuzņēmums *SESAR* sadarbībā ar Komisiju organizēs informācijas dienu par finanšu ziņojumu sagatavošanu, pievērsoties jo īpaši pētniecības centriem, universitātēm un MVU.

28. Kopuzņēmums *SESAR* atjauninās iekšējos norādījumus par konkursa dokumentācijas izstrādi (kas ir daļa no kopuzņēmuma *SESAR* kvalitātes vadības sistēmas), lai iekļautu vidējā svērtā lieluma metodi kā iespēju finanšu piedāvājumu izvērtēšanai, jo īpaši gadījumos, kad šī metode ļauj veiksmīgāk atspoguļot finanšu piedāvājumu dažādās cenas komponentes.